

Fyzickogeografická štruktúra západnej časti Záhradnianskej brázdy

Zuzana DOLNÁ

Abstract: *In our paper, we are going to deal with the Záhradnianska brázda groove, which is situated in the western part of the Beskydské predhorie. We focused on the physical-geographic structure of the landscape.*

Key words: *physical-geographic regionalization, microgeochora, Záhradnianska brázda groove*

Úvod

Príspevok je venovaný fyzickogeografickej štruktúre Západnej časti Záhradnianskej brázdy. Komplexnú fyzickogeografickú analýzu územia sme vykonali na základe preštudovanej literatúry, terénneho výskumu a mapovania jednotlivých zložiek krajiny. Pre obmedzený rozsah príspevku predkladáme iba fyzickogeografickú regionalizáciu územia.

Geografická poloha

Záhradnianska brázda je krajinný podcelok Beskydského predhoria. Nachádza sa v jeho západnej časti. Na severe ho lemujú Ondavská vrchovina, na východe Hanušovská pahorkatina, na juhu Slanské vrchy a na juhozápade a západe Košická kotlina a Spišsko-šarišské medzihorie. V príspevku sme sa zaoberali jej západnou časťou, ktorá je na východe ohraničená Sekčovom. Južnú, juhovýchodnú a západnú hranicu tvorí geomorfologický podcelok Stráže, na severe štátnou cestou spájajúcou Veľký Slivník s Demjatou. Súčasťou takto vymedzenej západnej časti Záhradnianskej brázdy sú katastrálne územia ôsmich obcí, Terňa, Mošurov, Malý Slivník a Veľký Slivník na severe, na východe Demjata, Tulčík, Fulianka a centrálnu časť zaberá Záhradné. Skúmané územie leží v nadmorskej výške 201 - 450 m. Má mierne zvlnený pahorkatinový až stredne členitý podvrchovinový reliéf s amplitúdou 31-180 m a stredným uhlom sklonu 2 – 12 °.

Fyzickogeografická regionalizácia

Regionalizačným kritériom pre komplexnú fyzickogeografickú regionalizáciu územia bol georeliéf. Cieľom regionalizácie bolo na základe naloženia jednotlivých analytických fyzickogeografických máp vyčleniť komplexné fyzickogeografické regióny chorickej úrovne, mikrogeochóry. Rozlíšili sme tu päť fyzickogeografických mikrogeochór:

1. mikrogeochora denudačných svahov na čelovskom súvrství,
2. mikrogeochora denudačných svahov na vnútrokarpatskom paleogéne so zosuvmi,
3. mikrogeochora plochých chrbtov na čelovskom súvrství,
4. mikrogeochora tvrdošov bradlového pásma,
5. mikrogeochora riečnych nív.

1. Mikrogeochora denudačných svahov na čelovskom súvrství (301-350 m n. m.). Zaberá najväčšiu plochu študovaného územia. Na geologickej stavbe sa podieľajú svetlosivé prachovce s jemnozrnnými pieskovecami (neogén, egenburg, čelovské súvrstvie). Súvrstvie je slabo vápňité a sú preň príznačné polohy ílovcov, resp. ílov, často s pestrým (fialovým, bordovým až okrovým) sfarbením (Kaličiak, M. et. al, 1991). Hustota výmoľovej erózie na niektorých miestach dosahuje intenzitu až 1,9 – 3,1 km/km². Z antropogénnych foriem georeliéfu sú v tomto regióne sú časté cestné násypy, zárezy a úvozy. Patrí do mierne teplej klimatickej oblasti (M), ktorá je charakteristická priemerným počtom letných dní menej ako 50 za rok a júlový priemer teploty vzduchu je ≥ 16 °C. Konkrétnejšie